

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB LA A 75-A ANIVERSARE

USARB SCIENTIFIC LIBRARY ON THE 75th ANNIVERSARY

Elena HARCONIȚA¹, Lina MIHALUȚA²

Abstract: *In this article, the academic achievements of a decade of the Scientific Libraries are presented. The evolution of a progressive institution depends primarily on the people who invest intellectual and physical effort for continuous effective activity, as well as the development of traditional and electronic informational resources, the basic priority for the qualitative service of users. Research training and academic processes also depend on the diversification and modernization of services, the multiplication of opportunities according to new information technologies, the establishment and maintenance of partnerships and collaborations at national and international level in order to create the most favorable conditions for access to the most recent and valuable information.*

Keywords: *USARB Scientific Library, international projects, library services, partnerships, librarians*

În anul 2020 Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți și Biblioteca Științifică au sărbătorit 75 de ani. Ani de dezvoltare cu multiple provocări, realizări și speranțe.

Eforturi și importante investiții, mai întâi de toate, au necesitat Oamenii care au asigurat și continuă, prin munca lor cu dăruire și înaltă responsabilitate, să garanteze succesele Bibliotecii Științifice. Evoluția ei ascendentă fiind datorată fiecărui colaborator care a câștigat în timp competențele necesare și s-a orientat mereu spre creativitate și noutate. Astăzi 39 de bibliotecari, 82% din ei constituind personalul profesional, 95 % sunt posesori ai categoriilor de calificare: 19 - superior, 16 - întâi și 2 – doi, aduc informații și noi cunoștințe celor care studiază și cercetează în USARB precum și utilizatorilor externi și nordul Republicii Moldova.

Astfel, indiferent de condițiile pe care le propune uneori viața, un colectiv bine consolidat știe întotdeauna să găsească mecanismele adecvate și să soluționeze problemele cu care se confruntă. Misiunea comună a bibliotecarilor rămânând păstrarea verticalității și a notorietății Bibliotecii Științifice din Bălți în vederea promovării continue a valorilor și dimensiunilor ei multiple.

Biblioteca universității bălțene se află printre primele cele mai mari biblioteci de învățământ din Republica Moldova și din Europa de Est (Revista ONU în Moldova), menținând cu demnitate statutul instituției în afara categoriei începând cu anul 1993 și de categorie superioară, conferit și confirmat de Guvernul Republicii Moldova în anii 2006 și 2018.

Fondată în anul 1945, concomitent cu deschiderea Institutului Învățătoresc din Bălți, a fost și rămâne într-un proces continuu de dezvoltare, perfecționare și modernizare. În calitate de parte integrantă a procesului de instruire, formare și cercetare universitară, Biblioteca își realizează cu succes misiunea eternă de a satisface necesitățile informaționale

¹ Directoarea BȘ a USARB: elena.harconita@mail.ru, [ORCID: 0000-0002-6449-7488]

² Directoare adjunctă BȘ a USARB: aculina12@mail.ru, [ORCID: 0000-0001-5833-3690]

multiaspectuale ale studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și ale altor categorii de utilizatori specifici și nespecifici.

În anul 1986 bibliotecarii și utilizatorii universității au intrat în posesia sediului nou, o clădire cu o suprafață de circa 6 000 m², așezată pe patru niveluri în centrul campusului universitar, cu multiple oportunități de dezvoltare a întregului sistem documentar, utilizator, bibliotecar, bază tehnico-materială.

Prin varietatea resurselor informaționale, produselor și serviciilor oferite, prin promovarea diverselor activități, Biblioteca Științifică USARB contribuie intens la asigurarea Țării cu specialiști de performanță, la dezvoltarea științei naționale și mondiale.

Rezultatele obținute, satisfacția și aprecierea utilizatorilor, ale autorităților ierarhice și ale multor vizitatori, au contribuit la crearea simbolului Bibliotecii exemplare: „Biblioteca Dumneavoastră este o adevărată oază de spirit și inteligență” (Vladimir Beșleagă), Bibliotecă „de unicat” (Iurie Colesnic), „Bibliotecă de nivel european”, „Bibliotecă cu multe valențe”(Radu Moțoc), „Biblioteca bălțeană e unul din punctele cardinale ale biblioteconomei basarabene” (Alexe Rău), „Unicat în peisajul universitar european, bijuterie arhitecturală și intelectuală, adevărat castel al cărții” (Katya Kolero) „Regina Cărții din Nord” (Iulius Popa), „Apreciez mult meritele acestei instituții pe care o numesc *Biblioteca mea. Zic Biblioteca mea și văd edificiul sobru și splendid, sălile spațioase, echipamentul modern, designul original, confortul și disponibilitatea bibliotecarilor...*”(Nicolae Filip), „Сотрудники Библиотеки смогли превратить официальное учреждение в уютный Дом знаний. Работа сотрудников вызывает уважение и восхищение” (Olga Kirsanova)... Am reprodus doar câteva spicuiuri din gândurile ambasadurilor, conducătorilor de asociații și fundații, ale profesorilor, scriitorilor și colegilor consemnate în cartea de *Opinii și sugestii* despre Bibliotecă.

Astăzi, Biblioteca Științifică USARB îndeplinește funcțiile de Centru Biblioteconomic Departamental pentru bibliotecile din instituțiile de învățământ preuniversitar (circa 600) din 15 raioane de nord și mun. Bălți. Este Depozitară Regională a Băncii Mondiale prin care a primit și continua să completeze o colecție unicală de documente, 1 347 u.m. în limbile engleză, germană, franceză, română și rusă.

Începând cu anul 2001 instituția este membru al Consorțiului (REM) Resurse Electronice pentru Moldova, asigurând accesul la valoroase resurse informaționale electronice străine, în anul 2020 - la 11 baze de date EBSCO în valoare de 1 930 Euro și alte 10 – gratuit datorită și Proiectului „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova”.

12 colecții particulare și-au găsit o frumoasă găzduire în mediul propice, foștii posesori încredințând bibliotecarilor universitari bogățiile adunate timp de o viață: „Radu Moțoc”, „Ioan Nicorici”, „Mircea Druc”, „Iulius Popa”, „Ioan Călin Dimitriu”, „Dr. Leonid Gheorghian”, „Pavel Proca”, „Daniela Gîfu”, „Dan-George Dimitrescu”, „Nicolae Varnay”, „Mircea Filip”, „Mircea Ioniță”.

Participantă în Programele Internaționale TEMPUS, ERASMUS+, Parteneriatul Moldovei cu Norvegia și România, ale Ministerului pentru Românii de Pretutindeni din România, ale ONU și NATO din care Universitatea și Biblioteca, colaboratorii și utilizatorii s-au ales cu investiții financiare, publicații noi și acces la baze de date, cunoștințe necesare și valoroase parteneriate.

Bibliotecari universitari bălțeni sunt implicați în activitatea Consiliului Biblioteconomic Național pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Comitetului Teh-

nic nr. 1 de standardizare „Biblioteconomie, Informare, Documentare”, a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, Forumului Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci.

Prestanța Bibliotecii în spațiul academic este amplificată printr-o gamă largă de activități de cercetare, editare și participare la evenimente științifice, la concursuri instituționale și naționale. 20 de bibliotecari, în perioada 1993-2019, au obținut înaltul titlu de laureat al Concursului Național Cel mai bun bibliotecar, organizat de Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova.

Începând cu anul 2001 au fost editate peste 200 de lucrări, inclusiv mai bine de 100 bibliografii și biobibliografii în 10 colecții instituționale, 74 din ele obținând prestigioase premii de nivel național și instituțional (concursul Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării, Premiile Senatului USARB etc.).

Meritele Bibliotecii Științifice USARB sunt recunoscute și apreciate de Guvern, Minister, ABRM, comunitatea biblioteconomică națională prin decernarea ordinelor și medaliilor, diplomelor și premiilor, inclusiv a Premiului Național GALEX din partea Ligii Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău” și Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Volumul *Bibliologi români* editat în România, Cavalerii Ordinului Gloria Muncii, *Enciclopedia Personalități bălțene*, *Personalități notorii ale neamului* includ informații despre merituoși bibliotecari – promotori ai Bibliotecii și ai USARB.

De rând cu cadrele didactice USARB, bibliotecarii își împărtășesc cunoștințele și rezultatul cercetărilor la manifestările științifice: *Colloquia Professorum Tradiție și inovare în cercetarea științifică (secțiunea Biblioteconomie și știința informării)*, *Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuc: In Memoriam (începând cu anul 2013)*. De asemenea, au reușit crearea spațiului de promovare a experienței și investigațiilor în domeniul biblioteconomic prin editarea a două reviste de specialitate: *Confluente Bibliologice (2005)* și *Bibliouniversitas@ABRM.md (2012)*, publicând anual cca 70 de articole, inclusiv pe Internet. Participările internaționale s-au soldat cu publicații în: *Book power in Communication, Sociology and Technology*, *Review of Artistic Education*, *Contributia bibliotecii la afirmarea diversității culturale în în spațiul romanesc ș.a.*

În fiecare an colaboratorii Bibliotecii Științifice din Nordul Moldovei sunt prezenți cu comunicări și intervenții la peste 40 de reuniuni profesionale naționale și internaționale, stagii de formare continuă, vizite de documentare, traininguri în cadrul proiectelor, prezentând cca 60 de comunicări privind bunele practice și modelele BȘ USARB.

15 bibliotecari au devenit posesori ai Certificatelor de formatori naționali în cadrul Secției de formare continuă a Universității de Stat din Moldova, 10 bibliotecari sunt asistenți universitari pentru predarea anuală a cursului Bazele culturii informației (30 de ore) și a atelierelor de instruire pentru colegii din învățământul preuniversitar din 15 raioane de nord și municipiul Bălți în colaborare cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Au trecut 75 de ani dar până în prezent valorile Bibliotecii au rămas să fie asigurarea calitativă la variate resurse informaționale, utilizatorii, bibliotecarii cu produsele și serviciile pe care le crează și le modernizează anual. Formele și metodele de lucru tradiționale sunt dezvoltate și perfecționate, precum expozițiile, revistele bibliografice, *Zilele Informației*, *Buletinele informative privind achizițiile recente* difuzate la catedre, servirea promptă și exhaustivă a utilizatorilor. Astăzi toate acestea sunt realizate cu ajutorul computerilor, noilor tehnologii, rețelelor informaționale, bazelor de date, accesului la

informațiile globale ș.a.

Biblioteca Științifică USARB a devenit un garant sigur de confort spațial și informațional, norme estetice adecvate pentru circa 7 000 de utilizatori anual în 12 săli de lectură (793 locuri), 4 săli de împrumut la domiciliu și alte subdiviziuni, oferind colecții totale de peste 1 milion de unități materiale în circa 310 mii titluri, ce se completează anual cu 7 000-8 000 documente în 3-4 000 titluri, acces la peste 100 baze de date naționale și internaționale ce conțin peste 1 800 000 mii de cărți și 80 000 de publicații periodice. Numărul de vizite înregistrate per an fiind de 500 mii, 300 mii fiind virtuale, împrumutul constituie peste 600 000, inclusiv furnizări de documente electronice. Circa 300 mii de vizite, mai bine de 2 milioane de accesări înregistrează anual pagina WEB a Bibliotecii. Video tutorialele și spoturile de promovare a serviciilor, portofoliul didactic al cursului Bazele culturii informației, serviciul de referințe *Întreabă bibliotecarul*, *Propunerile pentru achiziție*, *Buletinul bibliografic informativ Achiziții recente*, expozițiile informative și tematice on-line, resursele tematice pe domenii - toate acestea fac parte din oferta universitară ce contribuie la formarea viitorilor specialiști ai domeniului economic și cultural național și nu numai.

Perioada de pandemie provocată de virusul COVID-19 a impus bibliotecarii să găsească noi modalități și cadru de echilibru profesional între local și distanță, între real și virtual, între angajați și utilizatori. Serviciile, inovația și cercetarea se produc în rețea alături de accesul deschis la un mare volum informațional, ceea ce asigură circulația rapidă a informației științifice și crearea de noi cunoștințe. Fără de profesioniști cu spirit creativ, capabili să implementeze și să dezvolte în bibliotecă noile tehnologii informaționale, este imposibilă constituirea unei biblioteci a viitorului, este imposibil de a ieși la un nou nivel de servire informațională.

Șocul viitorului de care vorbea Alvin Tofler în anii 70 ai secolului trecut a devenit o realitate - Internetul de mare viteză s-a transformat într-o veritabilă normă inclusiv și în domeniul bibliotecilor, iar videoconferințele, videoinstruirile și altele sunt practici cotidiene ce permit angajaților să lucreze de oriunde și oricând. Pentru asigurarea serviciilor electronice în Bibliotecă sunt folosite peste 100 de calculatoare cu conexiune Internet ce asigură accesul la colecții bogate și variate, acces la Internet și diverse baze de date, furnizează tuturor categoriilor de utilizatori servicii documentare și produse informaționale de înaltă calitate, pertinente și competitive, servicii de informare bibliografică și bibliometrică, de comunicare și socializare.

În multitudinea de oferte, cele mai solicitate sunt, evident, serviciile electronice: acces Internet, inclusiv WiFi, acces la catalogul electronic PRIMO ExLibris (catalog partajat a 7 biblioteci universitare în Republica Moldova, cota BȘ USARB constituind mai mult de 400 mii de înregistrări), indexarea, arhivarea și accesul la producția științifică a universității în Repozitoriul Instituțional ORA (Open Research Archive) USARB, Biblioteca Digitală; bazele de date proprii SumarScanat, Lucrări Muzicale de pe discuri de vinil (format MP3), e-Books, livrarea electronică a documentelor (LED), Diseminarea Selectivă a Informației (DSI), Servirea Diferențiată a Conducerii (SDC).

Biblioteca ofera servicii online de pe site-ul Bibliotecii, utilizează platforme și instrumente web: *Wikipedia*, blogurile *Biblioteca în dialog cu cititorii*, *Profesional*, *Centrul de Informare al României*, *Centrul Biblioteconomic departamental*, socializează, crează și partajează resurse și produse educaționale în spațiile virtuale: Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn, Pinterest, Google+, Flickr, Instagram.

Un aspect important al activității Bibliotecii este participarea la pregătirea suportului documentar pentru acreditarea specialităților universitare prin elaborarea și furnizarea datelor privind acoperirea informațională (documente științifice și didactice) în baza catalogului electronic. În fiecare an sunt prezentate circa 1000 liste cu informații în acest scop.

Pentru vizibilitatea și sporirea ratingului rezultatelor științifice ale cercetătorilor universitari bălțeni, realizările științifice USARB sunt indexate în diverse baze de date internaționale, repoziitorii, biblioteci deschise, cataloage și platforme informaționale: Zenodo, CEEOL, IBN, OpenLibrary, Issuu, Calameo, Scribd, Slideshare.

Prin colaborări naționale și internaționale cu parteneri din Republica Moldova, România, Elveția, SUA, Ucraina, Rusia, Franța, Lituania, Germania au fost realizate peste 30 de proiecte investiționale care au diversificat oferta informațională: Centru de Documentare al ONU, Punctul de Informare și Documentare NATO, Centrul de Informare al Uniunii Europene, Centrul de Informare al României etc. Menționăm, în mod special, ajutorul acordat de Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costachi Negri” din Galați, secretar - Membrul de Onoare al Senatului, inginerul Radu MOȚOC, la dezvoltarea colecțiilor de carte în limba română, valoarea donațiilor constituind peste 100 000 EURO. Mari mulțumiri dr. arhitect Alexandru Budișteanu, Doctor Honoris Cauza al USARB pentru organizarea și transportarea donației de la Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului al Academiei Române din București. O contribuție deosebită la dezvoltarea colecției Bibliotecii Științifice sunt donațiile reprezentative din partea domnului Gheorghe Baci, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar și dr. Thomas Wilhelmi din Elveția, un vechi și bun prieten al Bibliotecii, contribuția sa la completarea colecției de carte în limba germană cu precădere domeniile prioritare: literatură, lingvistică, beletristică, geografie, istorie de la cele mai prestigioase edituri din Germania, Austria, Franța.

Participarea în proiectele internaționale a fost soldată cu obținerea noilor cunoștințe și practici moderne din activitatea bibliotecilor din țările europene (Grecia, România, Germania, Irlanda, Norvegia, Ungaria, Belarus, Lituania, Letonia), prin promovarea unui șir de traininguri și workshopuri de instruire cu participarea experților internaționali, dotarea cu echipament tehnic în valoare de peste 500 000 lei.

Prin Proiectul de dotare cu resurse informaționale al Centrului de Informare al României din Bălți, inaugurat de Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, au fost achiziționate mai bine de 803 titluri de cărți și reviste în valoare de 7 500 EURO organizate și promovate diverse activități pentru comunitatea academică din nordul Republicii Moldova.

O gamă largă de mesaje educaționale, culturale și științifice, de evenimente, campanii, programe infodocumentare, flashmob-uri sunt oferite comunității academice, inclusiv online: Zilele Informării, Zilele Catedrelor, Lunarul studenților la studiile de licență / Master / Doctorat, Salonul editorial Universitaria – Contribuții științifico-didactice ale universitarilor bălțeni, Noul Utilizator, Săptămâna Open Acces, Săptămâna Educației Deschise, Ziua Științei, Zilele Universității, Zilele Bibliotecii și Facultății, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, Ziua ONU/Europei, Clubul Cărții/ONU Nord/ Educație civică europeană / BiblioSpiritus, Salonul muzical, etc.

Biblioteca păstrează cu devotament și pietate tradițiile, completându-le cu forme de lucru avansate, calitative și performante. Activitatea ei este compatibilă cu exigențele

mereu în schimbare ale societății, a procesului educational. Biblioteca Științifică USARB rămâne întotdeauna deschisă pentru parteneriat și colaborare academică, cu organizațiile și bibliotecile din țară și de peste hotare.

Cu prilejul celei de a 75-a aniversări a Bibliotecii Științifice USARB mulțumim tuturor colegilor care au fost, au muncit și au trăit cu gândul la destinul, demnitatea și dăinuirea Bibliotecii Științifice USARB.

Exprimăm alese sentimente de respect și prețuire pentru bibliotecarii de azi, ani mulți, fericiți, plini de vigoare, prosperitate și speranță într-un viitor cu noi inițiative și cu noi poziții în societate.

Referințe bibliografice:

1. BULUȚĂ, Gheorghe. *Bibliologi români* : Dicționar. Târgoviște, 2011, p.116. ISBN 978-973-712-591-0.
2. BACIU, Gheorghe. *Personalități notorii ale neamului: 140 de destine*. Chișinău, 2018, pp. 275-277. ISBN 978-9975-129-32-9.
3. GRIGORIȚĂ, Marin. *Cavalerii Ordinului Gloria Muncii*. Chișinău, 2020. 408 p. ISBN 978-9975-146-97-5.
4. JITARU, Valeriu. *Personalități bălțene* : Enciclopedie. Chișinău, 2018. 399 p. ISBN 978-9975-53-932-6.
5. *Raport de activitate al Bibliotecii Științifice* [2000 - 2019]. Bălți, 2001-2020.